

28 יולי 2024

לכבוד:
ח"כ ניר ברקת, שר הכלכלה והתעשייה
באמצעות המייל

שלום רב,

הנדון: בקשה להתערבותך הדחופה להכנסת שינויים במסלולי הכשרות עם מעסיקים

1. אנו פונים אליך בשם שותפות "המקפצה", הכוללת 50 ארגונים חברתיים וכלכליים (ר' בסוף) הפועלים לקידום השקעה ממשלתית בפיתוח מיומנויות עובדים, בבקשה להתערבותך הדחופה בנוגע לנוהל הכשרות עם מעסיקים (הוראת מנכ"ל 1.8) אשר טיוטה שלו פורסמה על ידי משרדך לפני כעשרה ימים, ואמור להיכנס לתוקף **בשבוע הבא**. על סמך ניסיונו המצטבר, אנו סבורים כי **ללא תיקונים משמעותיים לנוהל**, קיים סיכון משמעותי כי תוכנית הכשרות עם מעסיקים תיכשל, ולא תיתן מענה לצרכים הקריטיים של המשק, ציבור והעובדים והמעסיקים.
2. מטה המקפצה פועל מזה מספר שנים כדי לקדם הקצאת תקציבים ממשלתיים משמעותיים להכשרות בשיתוף מעסיקים. בראייתנו, התפקיד של המעסיקים במערך ההכשרות הינו קריטי, מכיוון שבסופו של דבר הם יודעים אילו עובדים הם צריכים, ומה הכישורים הנדרשים לביצוע העבודה אצלם. אין טעם בביצוע הכשרות שאינן נותנות מענה לצרכי מעסיקים, מכיוון שמסיימי ההכשרות לא יצליחו למצוא עבודה בתחום, ולא יפיקו מההכשרה כל תועלת.
3. לצערנו, הנוהל בתצורתו הנוכחית מתאפיין בליקויים משמעותיים, אשר ימנעו את השגת מטרתו החשובה "לסייע בהגדלת כוח עבודה מיומן בעל פריון גבוה למשק ולתעשייה":
 - 3.1. **המנגנון הבריורקטי המסורבל שנקבע בנוהל מביטיח שהביצוע יהיה איטי מאוד במקרה הטוב, ונושל לגמרי במקרה הרע.** בין היתר, בהתאם לניסיון העבר, הקמת ועדה שתבחן כל בקשה באופן פרטני צפויה להוביל לעיכובים ניכרים. הנוהל הנוכחי מחמיר את הבעיה, בשל הוראותיו בנוגע להרכב הועדה (שמחייב השתתפות של אנשים הנתונים בעומס ניכר, ולא ניתן להחליפם באחרים), הסדר הנוקשה בו תדון בבקשות, ועמימות הסמכויות שהוגדרו לה – אשר תייצר מגוון של מחלוקות ושיבושים. הנוהל מייצר רמה גבוהה של אי ודאות לגבי גובה המענק למעסיק, נוכח הריבוי והמורכבות של הגורמים השונים המשפיעים על המענק. חוסר הבהירות צפוי להרתיע רבים מהגשת בקשה. בנוסף, המעסיקים נדרשים להגיש היקף ניכר של מסמכים, התחייבויות והצהרות בכל שלב בתהליך, שמחייב הקצאת משאבים אדמיניסטרטיביים ניכרים.
 - 3.2. **מבנה התמריצים למעסיקים מרתיע אותם מביצוע הכשרות בעלות ערך מוסף גבוה, ומעודד אותם לשלב בהן אוכלוסיות חזקות, שהיו בכל מקרה מוצאות פתרון בשוק הפרטי.** לפי הנוהל, רובו המכריע של התשלום למעסיק עבור ההכשרה נקבע לפי השכר בסיימה, אך כלל אינו מביא בחשבון את רמת ההשתכרות של המשתתפים לפני הקורס. המעסיק יקבל מענק גבוה יותר עבור לומד ששכרו היה גבוה לפני ההכשרה ונותר באותה רמה לאחריה (או השתפר רק במעט), מאשר עבור עובד שההכשרה שדרגה אותו משכר נמוך לשכר בינוני. נוצר מצב אבסורדי בו מעסיקים שהכשרותיהם יתנו ערך מוסף משמעותי לאנשים הזקוקים להן ביותר יפסידו כסף ביחס לאלו שמבצעים הכשרות ללא ערך מוסף לעובדים שרמת כישוריהם גבוהה מלכתחילה.
 - 3.3. **הוראות הנוהל כוללות מגוון מגבלות והטיות, אשר יקשו על המעסיקים לפתח הכשרות המותאמות לצרכיהם, ויחסמו חדשנות והתייעלות.** בין היתר, הנוהל קובע כי ההכשרות חייבות להתבצע בהתאם לתוכנית לימודים מאושרת ע"י הממשלה, בכל מקצוע בו קיימת תכנית כזו, גם אם היא אינה מעודכנת או מתאימה לצרכי השוק. הנוהל מגביל את העיסוקים והמקצועות בהם ניתן לבצע הכשרות, תוך התעלמות מהשינויים המואצים בשוק העבודה. הוא מתעדף הכשרות ארוכות ויקרות יותר, גם אם אין להן כל ערך מוסף. לצד זאת, אין בנוהל פתרונות לאתגרים הרבים העומדים בפני מעסיקים (במיוחד קטנים ובינוניים) בפיתוח והפעלת הכשרות, בדגש על גיוס ומיון משתתפים פוטנציאליים.
4. **ישנה דרך אחרת.** בפנייתנו למשרדך מחודש אפריל, המקפצה הציעה שורה של תיקונים לנוהל שמטרתם להגביר את יעילותו והצלחתו. לצערנו, ככל שהוכנסו שינויים, רובם הרעו את המצב במקום לשפרו. נוכח חשיבותן הרבה של הכשרות עם מעסיקים, אנו קוראים לך להורות על עצירת יישומו של הנוהל במתכונתו הנוכחית ועבודה

מזרחת לתיקונו באופן משמעותי, בהתייעצות ובשותפות עם המעסיקים והגורמים המקצועיים בשדה. אנו מאמינים כי בסופו של דבר, החלטה זו תוביל ליישום מהיר יותר של ההכשרות, ולשיפור ניכר באיכותן.

5. נשמח להציג את הדברים ביתר פירוט בפגישה איתך, בה ישתתפו מטעם המקפצה נציגים מובילים של המעסיקים במשק וגורמים מרכזיים בתחום ההכשרות.

בתודה מראש,

טלי ניר, מנכ"לית עמותת 121

בשם המקפצה – המטה להשקעה במקצועות המחר

מכותבים:

אמנון מרחב, מנכ"ל משרד הכלכלה

מיכל פינק, סמנכ"לית אסטרטגיה ותכנון מדיניות, משרד הכלכלה

המקפצה

המטה להשקעה במקצועות המחר

ועדת היגוי

שותפים

